

ההשקעה הטובה ביותר שיכולה אודות קרן ברנרד ון ליר

ג'ים יונג קים,
נשיא קבוצת
הבנק העולמי,
ושינגטון, ארה"ב

ככל שהכלכלה הדיגיטלית תופסת תאוצה, מתמודדים קובעי מדיניות ברחבי העולם עם השאלה כיצד להכין עובדים למהפכה התעשייתית הרביעית. איננו יודעים אילו טכנולוגיות חדישות ופריצות דרך מדעיות יעצבו את העולם מחדש בעשורים הבאים אבל דבר אחד בטוח: כלכלות העתיד ידרשו כוח עבודה שיכול לחשוב בהיגיון, לנתח, לשתף פעולה, ולהסתגל לשינויים במהירות כדי לעמוד בקצב החדשנות. כך שההשקעה הטובה ביותר שחברות יכולות לעשות היא בפיתוח כישורים אלה אצל כוח העבודה העתידי שלהן. ראשית כל יש להשקיע בשלב מוקדם כדי לפתח את מוחותיהם של ילדים צעירים.

השקעה בגיל הרך משנה לא רק את חייו של אותו הילד; היא עשויה לשנות את מסלול הצמיחה והתחרותיות של אומה שלמה. עדויות מדעיות מצטברות מבהירות יותר מאי פעם כי השקעה בגיל הרך - ובעיקר באלף הימים הראשונים של החיים, כאשר התפתחות המוח בשיאה - חיונית כדי לסייע לילדים לממש את מלוא הפוטנציאל שלהם ולהימלט ממעגל העוני.

ולמרות זאת עדיין נידונים מיליוני ילדים צעירים לכישלון. התפתחותם הקוגניטיבית, הפיזית והחברתית-רגשית של כ-43% מהילדים מתחת לגיל חמש במדינות בעלות הכנסה נמוכה ובינונית נמצאת בסיכון לפגיעה בלתי הפיכה בשל תת-תזונה, מחסור בגירוי ולמידה בגיל מוקדם, או חשיפה לאלימות והזנחה (Black et al., 2016). מיליוני הילדים הגדלים באזורי מלחמה וכפליטים שנעקרו מבתיהם בשל אלימות חשופים לסיכון גבוה במיוחד בגלל המתח הרעיל שהם חווים.

ילדים שלא מקבלים את הטיפול והתשומות הדרושים להם בחלון הקריטי של התפתחות המוח במאה הימים הראשונים לחייהם, לעולם לא יוכלו להפיק את מירב התועלת מהחינוך שיקבלו לאחר מכן, מה שיוריד את יכולת ההשתכרות שלהם עד כדי רבע (Black et al., 2016). אמהות שסובלות מקיפוח ותת-תזונה נמצאות בסיכון גדול פי שלושה שיוולדו להן תינוקות שיסבלו גם הם מתת-תזונה (Victora et al., 2008), מה שינציח מעגל קסמים מרושע של עוני בין-דורי.

ברמה החברתית מטילה התפתחות לקויה בגיל הרך עול על הצמיחה הכלכלית, דבר שמגדיל מצבי אי-שיוויון שעלולים לזרוע זרעים של תסיסה חברתית. קבוצת הבנק העולמי מעריכה כי התמ"ג לנפש באפריקה שמדרום לסהרה ובדרום אסיה הייתה גבוהה ב-9-10% אילולא ביערו מדינות אלה את התת-תזונה הכרונית כאשר היו העובדים של היום ילדים. ברמה הגלובאלית הנתון הוא 7% (Galasso, 2017).

מחיר היעדר הפעולה רק יעלה ככל שכלכלות העתיד ישימו דגש רב יותר על יכולות קוגניטיביות. אני חושש שאם תימשך מגמה זו עלולות מדינות רבות לעלות בסופו של דבר על מסלול של שבריריות, סכסוך, אלימות, קיצוניות והגירה. השקעה בהתפתחות מוח האדם היא למעשה השקעה בצמצום חוסר הביטחון באזורים גדולים של העולם.

ברור שאין ביכולתנו להשיג את מטרותנו לשים קץ לעוני קיצוני והגברת השגשוג המשותף אלא אם כן נעזור לכל ילד להגיע למלוא הפוטנציאל שלו או שלה. משום כך, עלינו לפעול בדחיפות להגדיל לקנה מידה רחב את ההשקעה בהתפתחותם הפיזית, הקוגניטיבית, הלשונית והחברתית של ילדים בגיל הרך - לא רק במדינות בעלות הכנסה נמוכה, אלא גם באלה שהכנסתן בינונית ושקיים בהן צורך משמעותי.

למזלנו יש ברשותנו עדויות ברורות מה פועל ואיפה למקד את מירב ההשקעה כדי להשיג את ההשפעה הרבה ביותר. קיים גוף מחקר גדל והולך המוצא כי המפתח לשחרור הפוטנציאל של הילד הוא בגישה משולבת וחוצת מגזרים המקדמת טיפול מטפח, מעוררת למידה, ומגינה על ילדים מפני חולי, אלימות ומתח.

האסטרטגיות הלאומיות היעילות ביותר מספקות למשפחות זמן, משאבים ומיומנויות כדי להעצים אותן להעניק לילדיהן טיפול מטפח. הן מתמקדות במשפחות הצעירות הפגיעות ביותר באמצעות חבילות התערבות בעלות השפעה גבוהה המייעלות את מתן השירותים וחוסכות בעלויות. קבוצת הבנק העולמי, ביחד עם שותפים, השתמשה בעדויות החדישות ביותר כדי לפתח חמש חבילות כאלה, המשלבות 25 שירותים שונים עבור משפחות עם ילדים בגיל הרך. חבילות אלה מצריכות "גישה כלל ממשלתית" המתאמת את מתן השירותים לרוחב מגזרים - בריאות, תזונה, חינוך, הגנה חברתית, שמירת הסביבה, מים ותברואה.

אמנם ההשקעה במאה הימים הראשונים היא המשפיעה ביותר, אך גישה לחינוך קדם-יסודי מבטיחה שההתפתחות תימשך ללא הפרעה.

"ברור שאין
ביכולתנו
להשיג את
מטרותנו לשים
קץ לעוני
קיצוני והגברת
השגשוג
המשותף
אלא אם כן
נעזור לכל ילד
להגיע למלוא
הפוטנציאל
שלו או שלה"

△ צילום: אנריקו פביאן / הבנק העולמי

חינוך קדם-יסודי הוכח כיעיל בהנחלת המיומנויות הדרושות לילדים להצלחה בלימודים בבית הספר, אך עדיין פחות ממצחית מהילדים בגילאים 3-6 בעולם נהנים מגישה לחינוך קדם-יסודי. באפריקה שמדרום לסהרה השיעור הוא 20% בלבד (אונסק"ו, מקוון).

סנגל מעידה על התוצאות הדרמטיות שניתן להגיע אליהן על ידי אסטרטגיה הוליסטית ומתואמת לגיל הרך. הודות למנהיגות פוליטית חזקה בדרגים הגבוהים ביותר שילבה סנגל מערך מתן שירותים ותיאמה אותו עם ארגונים לא ממשלתיים ורשת ענפה של מתנדבים. המדינה צמצמה את רמת העיכוב בגדילה של ילדיה מלמעלה מ-30% בשנות ה-1990 המאוחרות לכדי 18-19% בשנת 2014, מהשיעורים הנמוכים ביותר באפריקה שמדרום לסהרה (ארגון הבריאות העולמי, מקוון).

החדשות הטובות ביותר הן כי ניתן להגיע לתוצאות הדרמטיות שנראו בסנגל בהתערבויות שעלותן נמוכה. השקעה צנועה יחסית בגיל צעיר לא זו בלבד שמשפרת את התפתחותם של ילדים בגיל הרך, היא גם משפרת את יעילותן של התערבויות אחרות בהתפתחות ומדרבנת

צמיחה במשך עשורים. קבוצת הבנק העולמי מעריכה שהרחבת המאמצים לצמצום תת-תזונה בקרב 90% מאוכלוסיית העולם במשך העשור הבא תעלה 7 מיליארד דולר בשנה (רק 10 דולר לילד בשנה) (Shekar et al., 2016), ואילו התשואה על ההשקעה תהיה 15-24%, עם יחס עלות-תועלת של 1:15 (Galasso et al., 2017). השקעות אחרות בחינוך לגיל הרך משיאות תשואות דומות. כל דולר שמושקע בתכניות חינוך קדם-יסודי איכותי, למשל, משיאות תשואה של 6-17 דולר (Engle et al., 2011).

האתגר כעת הוא לחולל את הרצון הפוליטי לתת קדימות לשינויי מדיניות, תיאום בין מגזרי, והשקעות, כדי להבטיח שלכל ילד תינתן ההזדמנות לשגשג. קבוצת הבנק העולמי פועלת עם ממשלות כדי להבטיח שלכל מדינה בה אנו פועלים תהיה אסטרטגיה לאומית חזקה והיכולת להרחיב לקנה מידה רחב התערבויות שיעילותן מוכחת. קובעי מדיניות מכירים במידה גוברת בחשיבותה של התפתחות ילדים בגיל הרך, אבל אנחנו זקוקים לסינגור רב יותר, ומה שחשוב ביותר, למשאבים נוספים.

כדי לשמור על ההתמקדות בנושא קיימה קבוצת הבנק העולמי פסגת הון אנושי בנושא ההשקעה בגיל הרך למען צמיחה ופריון, באוקטובר 2016 בה הבטיחו שרי אוצר מתשע מדינות לשפר את התזונה, הבריאות, ותכניות החינוך עבור ילדים בגיל הרך.

נוכח גודל האתגר והצורך להרחיב פתרונות במהירות, אנו זקוקים לשותפויות חזקות. אנו שואבים עידוד מקואליציה מתרחבת למען התפתחות ילדים בגיל הרך אשר פועלת גם בצד המימון. בין השורה תפויית החדשות נמצאים Global Financing Facility for the Every Woman Every Child initiative (מנגנון המימון הגלובלי עבור יוזמת כל אישה וכל ילד), Early Learning Partnership (השותפות ללמידה בגיל הרך), End Violence Against Children (הסוף לאלימות נגד ילדים), Scaling Up Nutrition (הרחבת התזונה) והיוזמה the Power of Nutrition (כוחה של התזונה).

בהמשך למאמצים אלה השיקו באפריל 2016 הבנק העולמי ויוניס"ף את רשת הפעולה להתפתחות ילדים בגיל הרך The Early Childhood Development Action Network (ECDAN) כדי לספק מצע לפעול יחדיו לסינגור, למידה, מדידה וקיום אחריותיות (ראו עמ' 93). כוחה של רשת זו בגיוונה, כאשר יש בה בעלי עניין מהמגזר הפרטי והציבורי, החברה האזרחית, האקדמיה, ארגונים מקצועיים, קרנות, ארגוני תורמים וקהילות מקומיות.

"נוכח גודל
האתגר והצורך
להרחיב
פתרונות
במהירות,
אנו זקוקים
לשותפויות
חזקות"

כל בעל עניין משחק תפקיד מרכזי. מנהיגי עסקים יכולים לשמש כמסנגרים בעלי השפעה על ידי שכנוע קובעי מדיניות בתועלת הכלכלית של השקעה בהתפתחות האנושית. ממשלות יכולות לספק שירותים משולבים בקנה מידה רחב, בעוד שקרנות יכולות לתמוך ברעיונות חדשניים שנבדקים בשדה על ידי ארגונים לא ממשלתיים או שעולים מתוך מחקר אקדמי. חברות פרטיות יכולות להוביל בחדשנות ולהשתמש בשותפויות גלובאליות כדי להרחיב רעיונות מבטיחים לרוחב אזורים בכל העולם.

זוהי האחריות של כולנו להבטיח כי ילדינו יקבלו את המיומנויות והטיפול שיאפשרו להם לפתח את מלוא הפוטנציאל הגלום בהם. השקעות מספיקות בגיל הרוך משפרות כלכלות ומחזקות את המארג של החברות שלנו. האתגר שלנו הוא להבטיח שכולם יבינו את החשיבות האסטרטגית של התפתחות ילדים בגיל הרוך לשם כינון עולם צודק ומשגשג יותר, ולהבטיח שלא יושארו ילדים מאחור בעתיד אשר ללא ספק יפתיע את כולנו.

מקורות

Black, M.M., Walker, S.P., Fernald, L.C.H., Andersen, C.T., DiGirolamo, A.M., Lu, C. *et al.* (2016). Early childhood development coming of age: science through the life course. *The Lancet* 389(10064): 77-90.

Engle, P.L., Fernald, L., Alderman, H., Behrman, J., O'Gara, C., Yousafzai, A. *et al.* (2011). Strategies for reducing inequalities and improving developmental outcomes for young children in low-income and middle-income countries. *The Lancet* 378(9799): 1339-53.

Galasso, E., Wagstaff, A., Nadeau, S. and Shekar, M. (2017). *The Economic Costs of Stunting and How to Reduce Them*, Policy Research Note No. 5, Development Economics. Washington DC: World Bank Group.

Shekar, M., Kakietek, J.J., Dayton Eberwein, J.M. and Walters, D.D. (2016) *An Investment Framework for Nutrition: Reaching the Global Targets for Stunting, Anemia, Breastfeeding, and Wasting*. Washington DC: World Bank Group.

UNESCO. (Online). UIS.Stat. Available at: <http://data.uis.unesco.org> (accessed April 2017).

Victora, C.G., Adair, L., Fall, C., Hallal, P.C., Martorell, R., Richter, L. *et al.* (2008). Maternal and child undernutrition: consequences for adult health and human capital. *The Lancet* 371(9609): 340-57.

World Health Organization. (Online). *UNICEF- WHO-The World Bank: Joint Child Malnutrition Estimates: Levels and trends* (2016 edn). Global database on Child Growth and Malnutrition. Available at: <http://www.who.int/nutgrowthdb/estimates/en/> (accessed April 2017).